

9. stručni skup “ Okoliš i zdravlje” i obilježavanje 30. obljetnice Društva kemičara i tehnologa Koprivnica

Društvo kemičara i tehnologa Koprivnica ove godine proslavlja 30. godina kontinuiranog djelovanja u svojoj sredini a i šire. Izraslo je pod okriljem Podravke, a osnovano je s plemenitim ciljem – promoviranja i napretka kemijske inženjerske struke, prehrambene tehnologije, biotehnologije, nutricionizma, farmacije te drugih srodnih struka važnih u mnogim granama industrije. Visoko postavljeni ciljevi izvrsnosti u stručnom radu, razmjeni i usavršavanju znanja kroz znanstveno-stručne skupove, povezivanje s brojnim stručnjacima u zemlji i inozemstvu, tijekom tri desetljeća postojanja Društva, bili su i ostali glavni prioritet.

Poštujući te vrijednosti, obilježavanje 30. obljetnice upriličeno je u istom tom duhu, predavanjima u okviru 9. stručnog skupa “Okoliš i zdravlje”, koji se održao 5. srpnja u Podravki. Skup “Okoliš i zdravlje” već devetu godinu zaredom organizira Društvo u suradnji s Hrvatskom gospodarskom komorom, Županijskom komorom Koprivničko-križevačke županije, a tom prilikom kao predavači pozvani su znanstvenici s Naučnog instituta Novi Sad, Hrvatskog veterinarskog instituta, Sveučilišta Sjever i Ministarstva poljoprivrede.

Stručni skup i obilježavanje obljetnice započelo je pozdravnim govorom članica Uprave Podravke gđe. Ljiljane Šapine, koja je u svojem obraćanju sudionicima skupa čestitala Društvu kemičara i tehnologa Koprivnica tu značajnu obljetnicu te naglasila važnost i potrebu suradnje akademske i stručne zajednice u razvoju novih strategija, na korist i dobrobit struke i stručnjaka te industrija u kojima oni djeluju. Napredak znanja omogućuje stvaranje preduvjeta za razvoj visokovrijednih proizvoda, po kojima je Podravka, kao jedan od glavnih podupiratelja Društva, prepoznata u zemlji, ali i šire.

Sudionike skupa pozdravio je i prof. dr. sc. Ante Jukić, predsjednik Hrvatskoga društva kemijskih inženjera i tehnologa, koji je čestitao obljetnicu i istaknuo Društvo kao odličan, ali rijedak primjer u Hrvatskoj za promicanje struke, stručnog usavršavanja i neprekinute aktivnosti već tri desetljeća. Pohvalio se izvrsnom suradnjom s našim Društvom i izrazio želju da se i u narednim godinama nastavi taj uspješan put.

Predsjednica Društva dr. sc. Nada Knežević zaželjela je dobrodošlicu predavačima i sudionicima, predstavivši rad i aktivnosti Društva tijekom 30 godina njegova postojanja te se zahvalila podupirateljima koji su ih pratili sve ove godine. Glavni cilj osnivanja Društva 17. veljače 1989. bio je “izvući iz anonimnosti brojne kemičare i tehnologe ovog područja i osigurati im pravičniji značaj i mjesto kojeg u našoj zajednici zavreduju”. Kao važni događaji u radu društva istaknuto je članstvo u Savezu kemičara i tehnologa, današnjem Hrvatskom društvu kemijskih inženjera (1989.) te Hrvatskom društvu prehrambenih tehnologa, biotehnologa i nutricionista (2012.), proslava obljetnica (1999., 2004., 2014.), izdavanje Monografije 25 godina DKTK (2014.) te novi Statut društva (2015.). Posebno je istaknut osnivač Društva i njegov prvi predsjednik mr. Stanko Lauš, i od tada je Društvo imalo četiri predsjednika, dok se broj članova kreće od 100 do najviše 200. U navedenih 30 godina postojanja Društvo je organiziralo 44 stručna predavanja s preko 68 predavača, 41 stručne ekskurziju (16 u Hrvatskoj i 25 u inozemstvu) te su čla-

Slika 1 – Sudionici 9. stručnog skupa “Okoliš i zdravlje”

novi aktivno sudjelovali na brojnim kongresima i stručnim skupovima. Društvo je aktivno i prepoznatljivo u svojoj zajednici putem edukacija, a posebno je ponosno na organizaciju sada već tradicionalnog skupa “Okoliš i zdravlje”, koje prati aktualne i zanimljive teme kao što su upravljanje ambalažnim materijalima, otpadnom ambalažom, zdravstvena ispravnost hrane, vode, zraka, energetska učinkovitost, ekološka proizvodnja i druge teme zanimljive za članstvo.

Nakon uvodnog programa, svečanost obilježavanja 30. godišnjice nastavila se nizom predavanja sa širokim rasponom tema, od prehrambene tehnologije, mikrobiologije i kemije te područja zakonodavstva vezanog za obilježavanje hrane i zaštićenih oznaka kvalitete.

Stručni dio skupa otvorila je prof. dr. sc. Aleksandra Torbica iz Naučnog instituta za prehrambene tehnologije Novi Sad, Srbija, s predavanjem “Kreiranje proizvoda na bazi alternativnih žita”. U svojem predavanju dr. Torbica upozнала je sudionike s nekoliko znanstvenih projekata svojega tima te istaknula kako se njihov laboratorij tijekom posljednjih 10 godina bavio istraživanjima na polju poboljšanja kvalitete bezglutenskih proizvoda, ispitivanja kvalitete pšenice i alternativnih žitarica te optimizacije proizvodnih procesa u proizvodnji pekarskih proizvoda dobivenih od tih sirovina. Sve je to bio odgovor na zahtjeve i potrebe tržišta za proizvodima visoke nutritivne i organoleptičke kvalitete, uz smanjenje ili potpunu izostavljanje upotrebe aditiva.

Sljedeća dva predavanja bavila su se uvijek aktualnom i zanimljivom temom mikotoksina u hrani, koja unatrag nekoliko godina uvelike zaokuplja poljoprivrede proizvođače, prerađivače hrane, ali i državne službe i potrošače.

Izv. prof. dr. sc. Jelka Pleadin s Hrvatskog veterinarskog instituta održala je predavanje na temu “Pojavnost mikotoksina u žitaricama uzgojenim u Republici Hrvatskoj”, kroz koje je upozнала sudionike s najzastupljenijim mikotoksinima u našim krajevima, s čimbenicima koji doprinose njihovom stvaranju te njihovim toksičnim učincima na organizam (karcinogeno, mutageno, teratogeno i dr.). Hrana koja je najčešće kontaminirana su žitarice (kukuruz, pšenica, ječam, zob i riža), mesni proizvodi, začini, sjemenke, kikiriki, mlijeko i mliječni proizvodi. Od 2010. prati se pojava mikotoksina u istočnoj, sjevernoj i središnjoj Hrvatskoj. Utvrđene količine mikotoksina su uglavnom konstantne, izuzev slučajeva ekstremnih klimatskih uvjeta kakvi su bili 2013., povoljni za razvoj aflatoksina, a 2014. i 2015. za razvoj fumonizina i DON-a. Novi projekt Veterinarskog instituta bavi se pojavom mikotoksina u mesnim proizvodima a u narednom razdoblju objavit će se rezultati istraživanja koji će posebno zanimati proizvođače mesnih proizvoda.

Slika 2 – Prof. dr. sc. Ante Jukić, predsjednik HDKI-ja

Slika 3 – Dr. sc. Nada Knežević, predsjednica DKT Koprivnica

U nastavku je doc. dr. sc. Bojan Šarkanj sa Sveučilišta Sjever održao predavanje naziva "Prisutnost nereguliranih mikotoksina u Republici Hrvatskoj". Neregulirani mikotoksini su maskirani a nastaju reakcijama acetilacije, oksidacije, glikozilacije, sulfonizacije i dr. EFSA aktivno prikuplja podatke o nereguliranim mikotoksinihima u svrhu uspostavljanja zakonodavnog okvira koji će regulirati i to područje. Pojavom nereguliranih mikotoksina u Republici Hrvatskoj bila je tema projekta koji je trajao od 2015. do 2016., kojim je potvrđeno da se većina mikotoksina javlja u kontinentalnom dijelu zemlje, uglavnom na kukuruzu te da njihovo prisustvo u najvećem dijelu ovisi o klimatskim uvjetima koji su pratili uzgoj navedene kulture.

Iz Ministarstva poljoprivrede prezentaciju je održala dr. sc. Sanja Kolarić Kravar, koja je predstavila vrlo zanimljivu inicijativu "Plan sprečavanja i smanjenja nastajanja otpada od hrane", koja se odnosi na Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2019. do 2022. U svijetu se baca nevjerovatnih 1,3 milijarde tona hrane, što je vrijednost od 2,6 trilijuna dolara, a samo u Hrvatskoj baca se 97 kg hrane po stanovniku. Najviše hrane baci se u kućanstvima (53 %), preradi hrane (19 %), ugostiteljstvu i institucionalnim kuhinjama (12 %), primarnoj proizvodnji hrane (11 %) te trgovini (5 %). Ti alarmantni podatci potaknuli su brojne inicijative te su tako u okviru UN Agende 2030. "Promijenimo naš svijet" definirani ciljevi o odgovornoj potrošnji i proizvodnji hrane te doprinosu za smanjenje broja gladnih u svijetu. U svojem izlaganju dr. sc. Kolarić Kravar pobliže je objasnila mogućnosti doniranja hrane. Donirati se može hrana koja je sigurna i hrana koja ima nedostatke u kvaliteti, pakiranju, označavanju, masi, ali da ti nedostaci ne utječu na njezinu sigurnost. Također se može donirati hrana pripremljena u objektima javne prehrane, ali koja nije poslužena. Krajnji primatelji su socijalno ugrožene osobe, osobe pogođene elementarnim nepogodama ili privremeno u potrebi. Trenutačno je u fazi te-

Slika 4 – Organizatori događaja i predavači

stiranja platforma e-Doniranje, koja će služiti za povezivanje dionika u sustavu doniranja hrane.

Gospođa Marija Batinčić Sermek, također djelatnica Ministarstva poljoprivrede, koja je kroz predavanje "Noviteti u označavanju proizvoda" sudionike upozнала o uvjetima za navođenje zemlje podrijetla ili mjesta podrijetla glavnog sastojka hrane. Ova tema posebno je interesna industriji, s obzirom na nove propise koji su ove godine stupili na snagu. Na praktičnim primjerima definirala je termine sastojak, glavni sastojak, kvalitativni i kvantitativni princip određivanja glavnog sastojka hrane te kada je na proizvodu obavezno navođenje zemlju podrijetla ili mjesta podrijetla proizvoda i glavnog sastojka.

Iz Ministarstva poljoprivrede prezentaciju je održala i gospođa Patricija Hegedušić, koja je sudionicima približila temu "Očekivanja i izazovi prilikom zaštite tradicionalnih poljoprivrednih prehrambenih proizvoda". Cilj zaštite tradicionalnih proizvoda je zaštititi proizvođača od nelegalne konkurencije i zloporabe ugleda proizvoda, osigurati pravednu dobit, pružiti alat za bolje prepoznavanje proizvoda s posebnim karakteristikama na tržištu. Oznake se dijele na zemljopisne oznake ZOI i ZOZP za povezivanje kvalitete proizvoda i zemljopisnog područja te ZTS za proizvode proizvedene po tradicionalnoj recepturi. Taj sustav je dobrovoljan, uspostavljen je na razini EU-a, certificiran je i vremenski neograničen. Potrošač na taj način može biti siguran u autentičnost proizvoda, provjerene i priznate kvalitete uz kontinuirani nadzor.

Obilježavanje obljetnice i prezentirane teme izazvale su veliko zanimanje, kako među članovima Društva tako i ostalim pozvanim sudionicima iz industrije, sveučilišta i laboratorija, što je organizatorima poticaj i ohrabrenje za nastavak rada i pokazatelj da su takva okupljanja itekako potrebna i opravdana te su ujedno i smjernica za daljnje djelovanje.

Nada Knežević i Helena Tomić-Obrdalić